

**De Ivre Ac Potestate Romanorvm Pontificvm,
Imperatorvm, Regum ac Episcoporum**

Alvarez Guerrero, Alfonso

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 A 2069

De voto, & voti rede[m]ptione ca. Ixiii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63477](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-63477)

notatur. Tertia via est postulatio, ut per totum titu. de postu. præla. & non cadit in laicum. Quarta via est colla-
to, quæ specialiter pertinet ad prælatum, & hoc non ca-
dit in laicum, sed bene cadit de priuilegio Papæ, vlxij.
distinct. cap. Adrianus. & c. in synodo. Quinta est præsen-
tatio, ut de iure patronatus per totum, & cap. cum Bertol-
dus, de iurecuran. & hoc cadit ex vi iuris patronatus in
laicum patronum. c. vlti. de iure patro. & de elec^tio. cap.
querelam. Sexta via est simplicis petitionis, quando popu-
lus petit ab Episcopo sibi dari rectorem: & hoc potest ca-
dere in laicos, sine populum non patronum. cap quod Dei
timorem, de statu mona. xxij. distinct. cap. primo. Itaque
populi non est eligere, sed petitio bene cadit in populum.
Et variare in electione quandiu, & qualiter liceat, vide
optimam glossam in dicto cap. quanto, sexagesima tertia
distinctione. & ibi vide docto.

DE VOTO, ET VOTI REDEM-
ptione. Cap. LXIIII.

S V M M A R I V M.

- 1 Votum unde dictum: Item quæ sint necessaria ad voti obliga-
tionem.
- 2 A voto discedere non licet.
- 3 Ex alieno arbitrio votum pendere non debet.
- 4 Necessario post soluendum est, quidquid pro voto promissum
fuerit.
- 5 In quibus propriæ consistat vatum.
- 6 Religionem videntes, nouo nexu ab adulterio obligantur absti-
nere.
- 7 Quæ & quot sint votorum species, & nro. 9.
- 8 Voluntariorum votum quodnam dicatur.
- 9 Quilibet sacer ordo constitutu. votum annexum habet.
- 10 Si quis votum simplex emiserit, & postea contrahat, an teneat
matrimonium, & nro. 12.
- 11 Solemne votum, ante pubertatis annos, nemo suscipere potest.

Hhb z Virum

- 14 Vtrum in oto possit fieri dispensatio.
 15 Omnia vota voluntaria, auctoritate Papæ redimi & commu-
 tari possunt.
 16 Quo easu permititur dilatio voti.
 17 Ius posituum supernaturale ratione fundandum est.
 18 Votum quantas afferat voluntates.
 19 Vtrum votum ex meo obliget, remissio.
 20 Transgrediens vota voluntaria, mortaliter peccat.
 21 Hares vtrum teneatur implere defuncti vota, remissione.

OT VUM tā voluntate dictum est se-
 cundum sanctum Thom. secunda
 secundæ quæst. lxxxviiij. & in iij. tā
 quam à primo mouente rationem ad
 vouendum. Votum est alicuius rei
 licet facienda vel non facienda cū
 deliberatione animi Deo facta polli-
 citatio. Tria sunt necessaria ad obli-
 gationem voti, deliberatio, propositum, promissio saltem
 in corde. ita Panor. post sanctum Tho. in cap. literarum de
 voto. & sanctus Thom. in secunda secundæ q. lxxxviiij.
 quia non sufficit solum propositum, etiam præcedente
 deliberatione, nisi sequatur promissio. Et contignum diui-
 num est, vt quis obliget se ad vota, nam magis meretur
 apud Deum, vt in c. magna. de voto. Sed mala, vel illicita
 promissio non est seruanda; ideo in turpi voto muta decre-
 tum. c. in malis. xx. quæst. iij. Vbi litera dicit; In malis pro-
 missio non est seruanda; ideo in turpi voto muta decre-
 tum, quod incaute vouisti, ne facias. Et in talibus magis
 placent Deo transgressores, quam obseruatores. Cum de-
 liberatione animi debet esse votum, vt dixi, quia votum,
 quod ex facilitate animi potius, quam ex arbitrio discre-
 tionis emittitur, non est obligatorium: de hoc videbis in
 ea. veniens. devoro. & c. ad nostram. de regulari. & de con-
 uersione coniugato. c. charissimus, & c. venies. Dixi, Deo
 facta pollicitatio, quia Deo fit votum, & Deo reddi debet,
 vt in c. magna. devoro. Dixi, facta pollicitatio, hoc ideo
 quia si non ficeret, licet facere proponeret aliquando, sed
 adhuc

adhuc non plene deliberasset, non obligatur, si non est in voto ad pollicitationem processum, ut dixi, ut in c. literaturam, de voto, potest videre, & vide tex. in cap. qui bona, xvij. quest. j. † Quod autem a voto discedere non licet, 2 multis authoribus probatur, ait enim propheta; Redde te voto domino Deo vultro, psal. lxxv. Itē Augusti, quae Deo videntur, necessario reddamus. ut in cap. j. xvij. quest. j. vbi legitur; Sun: quædam, quæ etiam non videntur debemus; quædam etiam, quæ nisi videntur, non debemus; sed postquam ea Deo promittimus, necessario reddere constringimur, ut ad fidem seruandam: & generaliter ad omnia illa, sine quibus homo saluari non potest; de quibus habetur in c. charitas, de pœnitentia, distinct. ij. il. j. vbi post multa dicit Augusti. Hæc, quæ de charitate dicuntur, de perfecta intelligenti possunt, quæ semel habita nunquam emituntur, exordia vero charitatis enuntiuntur, ut crescant. Nemo enim repente fit summus. & ibi tex. in cap. charitatis. il. j. Augusti. ad Hieronymum ait: Charitas, in quibusdam perfecta, in quibusdam imperfecta; perfectissima autem in hac vita haberi non potest, vnde dicit Apostle, ad Ephes. Nemo tam perfectus, qui posset crescere. † Sed vatum non debet pendere de alieno arbitrio, ut si unus coniugatus promittat continentiam, non tenet. ca. si tu, xxvij. dist. licet vatum aliquid abstinentiae non potest facere vxori sine viro. cap. manifestum. xxxij. quest. v. nec monachus sine Abbat. cap. monacho. xx. quest. iij. Item nec filius impubes sine voluntate patris, xx. question. ij. cap. j. & ij. nec seruus sine voluntate domini. c. ex antiquis. lxiij. dist. prohibentur etiam Episc. opus, & clericus. Itaque Episcopus non potest aliquid vorum emittere sine licentia Papæ, intellige, ut in c. licer. §. illa sen: per regula. de regularibus, cap. nith cum pridem, de renuntiat. & vide docto. in cap. magne, de voto §. veru. Sed quilibet votu potest emittere, per quod bonum exemplum prebeat, quia ad hoc tenetur, ut in c. magna. de voto §. j. & de sacraunctione. c. vnico §. ad exhibendum. Clericus etiam, ut dixi, non potest sine licentia prelati sui votum peregrinationis emittere. de consecra. dist. v. c. non oportet. & vide in d. c. magna. §. v. v.

H h h 3

rum.

rum. nisi forte voueat religionem intrare. & vid. Hosti. in
 summa. s. qui vouere possint. vbi late de hoc. Et aduerte.
 quia dignus est suppicio. qui seipsum Deo subtrahit a vo-
 to resiliens; quia Ananias Deo pecunias vouerat. Actuum.
 v. quas persuasione diaboli subtraxit. sed morte multatus
 est. Si ergo mortis periculo ille dignus fuit. quia quos
 dederat nummos Deo. abstulit; considera quanto pericu-
 lo in diuino iudicio dignus eris. qui non nummos. sed it-
 met ipsum Deo omnipotenti (cui te sub monachali habi-
 tu deuoueras) subtraxisti. ita Gregor. in registro. transum-
 ptive in. capitul. Ananias. xvij. quæstio. j. Votum enim pro
 opere reputatur. vt in capitul. qui bona agunt. xvij. quæst.
 j. Vbi etiam dicitur: † Post votum quisque necessario co-
 gitur soluere. quod voulit. Itaque cum votum voueris
 domino Deo tuo. non tardabis reddere. vt Deuter. cap.
 xxij. & in psalmo. lxxv. vt dixi. Vouete & reddite do-
 mino Deo vestro. & Ecclesi. Si quid voulisti Deo. ne mo-
 reris reddere. & Nume. capit. vi. Vir. sive mulier cum se-
 cerint votum. vt sanctificentur. & se voluerint domino
 consecrare. a vino. & omni. quod ineibriare potest. ab-
 stinebunt. & Prouerbio. xx. Ruina est homini denotare
 sanctos. & post vota retractare. &c. Immola Deo sacrificium
 laudis. & redde altissimo vota tua. De Iacob etiam legi-
 tur. Genes. xxvij. votum voulisse Deo. Et de Anna Sa-
 muelis matre. j. Regum. capitul. j. Vouerat etiam sacrifici-
 lissima virgo Maria se virginem perseveraturam; vnde ait
 angelo: Quomodo fiet istud. quoniam virum non co-
 gnoscet. id est. me non cognitiram proposui. vt ait Nicolaus
 Papa in capitul. sufficiat. xxvij. quæst. j. & beata virgo
 proposuit se seruaturam votum virginitatis in corde; sed
 ipsum votum non expressit ore. & subiecit se diuina dis-
 positioni. vt Augusti. in cap. beata virgo. xxvij. quæst. j.
 Et in euangelio Matthæ. cap. xvij. constat votorum insi-
 tuta Christo esse probatissima. Et. vt iam dixi. ad votum
 tria ex necessitate requiruntur. rationis deliberatio. pro-
 positum voluntatis. & professio. † Aduerte. nam in ieiuniis.
 eleemosynis. peregrinationibus. religionibus. abli-
 entiis. continentiis consiluit votum. vt patet per totum

titulum
 faciendo
 votum
 le. d
 aferat
 mitti v
 cteria
 potest
 cunqu
 vel ali
 spiritu
 son e
 consu
 lud v
 quart
 Thom
 rata.
 bira :
 bitum
 volun
 At ve
 ter ne
 gredi
 quide
 mur ,
 manus
 cepto
 tum ;
 posse
 ne. N
 anti
 proba
 oblig
 subu
 um.
 uer

titulum de voto. Et breuiter in omnibus pijs causis licetis, faciendis, vel contrarijs non faciendis regulariter tenet votum. Nam de re nulla illicita fieri licite potest votum. Item de indifferenti, nempe quæ nihil secum emolumenti afferat, neque diuini honoris; nullum religiose potest emitte votum, vt si quis voleat, iter die martis arripere, & cetera. Item de re, seu necessaria, seu impossibili fieri non potest votum. Hanc tamen regulari tibi trado; quod vbi-
cunque voleo, vel promitto aliquid facere, quo facto, vel aliquid non facere, quo non facto salus corporalis, vel spiritualis adimitur, vel peccatum mortale incurrerem, non est seruandum votum, neque iuramentum neque consuetudo, neque lex, neque præceptum, neque aliud vinculum fraternitatis. ^y icesima secunda, questiona-
quarta, per totam questionem. Sed secundum beatum Thom. opus præ-epuligat, quatenus est in nostra volun-
tate. Materia enim voti est illa, quæ eius ratione fit de-
bita: ergo quatenus opus est legis, obligationis debi-
tum non cadit sub voto, quia non penderi ex vestra
voluntate, vt sit debitum, sed ex legis necessitate.
At vero quia præcepti necessitas, non est simpliciter ne essitas, sed voluntarie illud implemus, aut trans-
gedimus, hac ratione cadere potest sub voto, non
quidem, vt ad id obligemur, ad quod non teneba-
mur, sed vt ad id, ad quod tenebamur, gemina si-
mus obligatione constricti: tenebaris, inquit, præ-
ceptio temperantiae non fornicari, cuius transgressio vi-
tium erat tantum luxuria; emisisti eiusdem rei vo-
tum; obligaris ergo virtute insuper religionis. Itaque
possimus nos ad talia opera actioni vinculo astrin-
gere. Nulla enim inter ambas obligationes extitit repug-
nancia, secundum beatum Thom. & solenni ecclesiæ vnu-
probatur. ⁶ ^f Vouentes enim religionem nouo nexu
obligantur ab adulterio, & fornicatione abstinere, à
quibus diuina lege erant prohibiti; idque à clericis dum
sacerdos maioribus initiantur, exigitur, vt in capit. vul-
nus, vigesima octava distinction. & ibi doctores. Si
quaris quomodo ecclesia imponit alicui necessitatem

continendi: cum continentia sit res voti præcepti, capi-
tegritas. xxxij. quæstione prima, dico, quod ecclesia nem-
nem cogit continere, sed in ordine, quem dat, potest impo-
nere legem, quam vult.

Sunt tamen aliqua, quæ prorsus neque probantur, ne-
que reprobantur, vt si quis votet die sabbati indui albon
memoriam virginitatis beatæ Mariæ, & cætera. Et redi-
tio voti est de iure naturali, sive diuino. gloss. & docto-
ri. capitul. ruffus, qui clerici, vel votentes, sanctus
Thom. in secunda secundæ quæstion. lxxx. Hostien. in
summa. titu. de voto. §. vtrum. Et si quid possibile vio-
uetur, vt ædificare ecclesiam, si superueniente paupertate
adimplere non potest, liberatus est à voto. sanctus
Thom. in. iij. vbi de hoc multa dicit. Et qui vovit aeu-
nare hoc anno vigiliam sanctæ Catherinæ, & non ser-
uauit, alia die votum implebit. Panorm. in cap. pertuzi,
de voto.

7 Duæ sunt species votorum, aliud necessitatis, aliud
voluntatis. Votum necessitatis dicitur illud, quod quis
promittit in baptismo, vt abrenunciare satanae, & pompi
eius, tenere fidem, seruare decalogum, & alia, sine qua
bus talus non est. cap. primo. de consecra. distinctio. v. &c.
quæst. j. cap. si qui Episcopi. §. ecce. vnde cum homo pec-
cat post baptismum, dupliciter reus est, & quia peccat in
eo, quod committit; & quia votum præuaricatur, non
tamen tanquam pro duobus mortalibus pœnitentia indi-
citur, sed tanquam pro uno circumstantia transgresio-
nis aggrauato; Votum vero voluntatis dicitur illud,
quod quis voluntarie emittrit, & ad quod quis ante vorum
non tenebatur, sed post vorum astringitur, sicut est vo-
tum continentia, abstinentia, peregrinationis, secundum
Hosti. R. y. Goffre. de his dicitur in Psalmo, vt dixi, vole-
re, & reddite. & de hoc vide in ca. magnæ. de voto. Quod
dixi, votum continentia voluntarium esse, sane intelligas;
voluntarium enim est contrahere, vel non contrahere,
sic per consequens continere, vel non continere; quilibet
tamen necesse habet continere, nisi contrahat matrimo-
nium. vnde etiam Imperator castitatem indicit vniuersi-
ta

in aucten. de lenonibus. §. fauimus. coll. ij. & idem alibi
 etiam dicit Imperator; castitatis sumus amatores. in aucten.
 quibus modis natu. effi. sui §. illud quoque. collatio
 vi. per quas corrigitur antiquæ leges, quæ concubinas
 concedebant. Item quod dictum est de voto abstinen-
 tia, intelligas quo ad illos dies, in quibus ecclesia non
 inducit abstinere: nam in illis, in quibus ecclesia præcipit
 abstinentiam, non est voluntarium abstinere, sed neces-
 sarium, vt in titulo de obseruatione iejuniorum. ¶ Bre,
 viter ergo dic, quod voluntarium votum dicitur il-
 lod, quod ante emissionem voti relinquitur arbitrio
 cuiuslibet facere, vel non facere, ita quod gratis, &
 liberaliter emittatur; sed intellige, vt superius dixi, de
 mente sancti Thom. Et quando quis votet aliquid sim-
 pliciter sine conditione, vel determinatione temporis, te-
 netur ad statim, id est, quam primum potest implere com-
 mode, & de voto conditionato, vide infra. & vide Panor.
 in e scripturæ de voto.

¶ Votorum autem voluntariorum aliud simplex, aliud
 solenne. Simplex votum dicitur, quia simpliciter, & sine
 aliqua solennitate emittitur; & horum, vt iam dixi, aliud
 consistit in faciendo, vt ire ad sanctum Iacobum, iejunare,
 orare, & cætera. Et si votum fuit conditionale, si condi-
 tio deficit, non tenetur adimplere. cap. non solum. xxij.
 quæst. viij. & de istis conditionibus multa exempla inue-
 nies in summa Hosti, in titu. de iureiurando. & vide doct.
 in cap. iiij. de iureiurando. & vide Hosti. insim. tit. de voto. §. &c
 verum à voto. & vide in cap. beata Maria. xxvij. quæst. ij. &
 cap. non solum. xxxij. quæst. viij. & generales conditiones
 intelliguntur, sed non speciales, docto. post gloss. in d. cap.
 non solum.

Solenne votum dicitur votum continentia solenniza-
 tum; solum enim votum continentia solennizatur; solen-
 nizatur autem votum per sacri ordinis susceptionem, vt
 in cap. placuit, xxxij. distinct. & cap. diaconi. xxvij. ca. cum
 in præterito. lxxxij. distinct. & vide text. & docto. in cap.
 ratus. qui cleri. vountes. & cap. nullum. xxvij. distinct. &
 ibi gloss. & cap. presbyteris. xxvij. distinct. & doctissimus

H h h 5 frater

frater Dominicus à Soto in illo doctissimo lib. de iustitia, & iure, fol. Dccij. examinat, utrum sacerdotalis continencia ab ipsis statim incunabulis cceperit. vbi declarabit Pius Ium Aposto. diceat, vnius uxoris virum in tom. secundo lib. viij. Item solennizatur votum per professionem, vel susceptionem vestis, que tantum profidentibus consuevit per introitum Religionis, & anni lapsum; vel renuntiavit, & obedientiam promiserit, & continentiam voverit in manu Abbatis, vel Abbatissæ, vel si voveat super altare, potest quis votum solennizare. & debet fieri propria scriptura e. omnes secundum. xxvij. q. j. itaque exceptis duobus hic expressis, & in c. vno, de voto, que dicuntur solennia; omnia alia vota, quantuncunque solenniter fiant, ut si voveat quis continentiam, vel aliquid votum faciat solenne, ut cum Missa, & litanij, dicuntur simplicia, secundum Ioannem Andream, & Philippum Francum, in d. c. vno, de voto. † & ibi dicunt, quod quilibet sacerdos ordo habet annexum votum castitatis, in tantum quod matrimonium postea contractum non tenet, ut per glo. & doct. in c. cum olim. de clericis coniugatis. & Petr. de Ancha in d. c. vno, dicit; Nota, quod votum solennizatur per susceptionem sacri ordinis, vel per professionem tacitam, vel expressam alicui de religionibus approbat; & dirimunt matrimonium post contractum, & est nullum, & ibi videbis Anchoranum. Distinctio voti simplicis, & solennis est invenia ex constitutione ecclesie, quæ statuit, quod votum solenne dirimat matrimonium postea contractum, & non simplex: & sic non tollit, sed distinguit legem diuinam, & eam declarat; quod potest, ut per Innocen. in c. quæ in ecclesiarum, de constit. & docto. in d. c. rursus, licet lex diuina dicat votum seruandum, tamen non dicat non tenere matrimonium post contractum: quod patet quia lege diuina prohibentur tantum certæ personæ, quæ notantur in ea. gaudemus, de diuor. inter quas vovent, non numerator; & hoc editum prohibitorum est certarum personarum tantum. Nam lege diuina (circumscripta lege canonice) teneret matrimonium contractum a monacho, & presbitero; quod patet, quia sacerdotes veteris testamenti contra-

hebant. c. tenete. xxi. dif. & Græci contrahunt, qui lege canonica non sunt astricti, c. Nicena, xxvj. dillinet. & per hoc tenet Hosien. quod Papa potuit statuere, quod sicut simpliciter vouens potest contrahere, ita vouens solenniter. ita Anchæ. in. d. c. vno. Tu dic, quod tantum votum solenne dirimit ex constitutione ecclesie, sed simplex impedire, ut per docto. in d. c. rursus, qui cleric. vel vouen. hæc opinio hodie communis est, & quasi ab hominibus approbata; tam mulier; que simplex votum emisit, si continere le no potest, datur licetia nubedi in domino. ¶ Igitur si quis votum simplex emiserit, & postea contrahat, tenet matrimonium, & imponitur pœnitentia, de fractione voti. cap. primo & secundo. xxvij. distinct. solenne votum impedire, & dirimit, vt dixi, & matrimonium nullum est. Sed cum vtrunque votum, scilicet simplex, & solenne, seruandu sit, & violatio vtriusque inducat mortale peccatum, & ab initio, quantum ad Deum, simplex votum no minus obli gat, quam solenne; nam ex sui natura vtrunque eandem obseruantiam habet, quis fecit fines esse diuersos? Respondeo, ecclesia considerat circumstantias, ca. homo Christianus. xl. distinctio. & de pœnitent. distinctio. v. cap. primo. & verborum solennitates attendit in voto, sicut in iuramento. cap. iuramenti. xxij. quæst. v. & diuersum ius statuit, in vtroque etiam diuelam pœnam imponit in fractione vnius, quam alterius, vt patet in capitu. si vir. xxij. distinction. & cap. virginibus, vigesima septima. quæst. i. & c. capitu. deuotum. Ex hoc ergo probatur grauius delinqui in fractione solennis, quam simplicis voti. Quis enim dubitet, sceleratus esse commissum, quod grauius iudicatur. c. non afferamus. xxvij. q. iij. Itaq; qui frangit solenne votum, peccat in Deum, offendit constitutionem ecclesie, & homines conscientes scandalizat: quod in simplici voto non contingit secundu doctores. ¶ Et si quis votum simplex emiserit, vt dixi, tenet matrimonium, tam de consilio meo no contrahat, quia mortaliter peccat, vt dixi, & Deum grauius offendit, vt in cap. veniens, qui cler. vel vouentes. Ista distinctio votorum ponitur in text. in dicto cap. vno, de voto, lib. vj. vbi dicitur, quod votum solenne tantum locum habet in professio-

ne

ne religionis, ut dixi, & susceptione sacri ordinis. Non considerandum est, vtrum votum solenne sit de iure mere positiuo, an vero de iure diuino. Nam si est de iure diuino, nequit a Papa super voto solenni dispensari; secus autem, si sit de iure positiuo, in dicto capi. Unico dicitur, quod vnde solennitas ex sola constitutione ecclesiae est inuenta; non enim dicit, quod substantia solennis voti, puta quod quod se tradit, non possit matrimonium contrahere, sit inuenta ecclesiae, sed quod modus ille tradendi, sit decretalis ecclesiae constitution, ideo nemini constare potest, a Deo recipi per votum solenne, nisi per iudicium ecclesiae; & hoc est, quod dicit sanctus Thom. in iiiij. distinctio. xxxviii. quod votum nunquam est solenne, quantumcunque quis profiteatur, nisi seruato ordine iuris positiui. Ideo simplex votum potest fieri soli Deo sine alio quo eius ministerio, loquene autem non, nisi per eius ministerium. Itaque opinio sancti Thom. de indispensabilitate voti solennis sustineri debet. licet Cajetanus contradicat fortiter; sed doctissimus ille frater Dominicus a Soto viriliter defendit sanct. Thom. & merito, in illo suo famoso libro de iustitia, & iure, in libro octavo, & vide in commutatione voti, vbi multa utilia, & subtilia dixit in Tomo secundo. Et vtrum sacerdotiis continentia ab ipsis statim ecclesiae incunabulis cœperit, ibi videbis. sed ecclesiae decori, & stabilitati sacerdotiis votum continentiae congruens fuit, ac necessarium, vbi in dicto octavo libro videbis. Et Cardinalis ille Cajetanus, maximus inter theologos suæ pestatis, beatus fuit, sed beatissimus foret, si operam iuri pontificio plus, quam debet, dedisset. Sed votum solenne nemo, quantumcunque sit doli capax, ante pubertatis annos suscipere potest ecclesiae auctoritate. Concludo, quod quantum ad votum solennizatum susceptione sacri ordinis Papa dispensare potest, & in hoc omnes conueniunt, sed in voto solennizato professione Religionis approbatæ, sanctus Thom. tenet, & bene, q[uod] non, v[er]e dixi. In voto peregrinationis terre sanctæ, Apollorum sancti Iacobi in Compostella, secundum morem curiæ reseruatis, solus Papa dispensat, semper intellige cum maxima causa; & ita de facto seruatur, licet nō sit

stire cautū, nīsī pro subſidio terræ ſanctæ. In alijs autem
tōnis Epifcopi diſpensare poſſunt. Et in voto perpeſuo
continentia ſimpli Epifcopus de iure diſpensat, ſed ex
conſuetudine curiæ eam ſibi Papa indiſtincte reſeruat.

Et circa comutationem, vel diſpensationem, & vtrū¹⁴
in voto poſſit fieri diſpensatio, dic, quōd votum quodcū
que ſimplē potestat: ſub eſt ecclesiæ, tam vt ſuper eo diſ
penset, quām vt iſum in rem aliam commutet: & ratio
cur huiusmodi authoritas in ecclesiæ fuerit neceſſaria, in
venies in cap. diſpensationes. j. q. viij. & in iſa quæſtione
multa tractatur de diſpensatione, quia pro temporum ne
ceſſitate decretalē tem perantur, vt in capitu. requiritis. §.
nīſi rigor, cum capituloſ ſequentiibus. Et per diſpensationē
vinculum vti proſuſ tollitur, in comutatione vero nō.
Nam qui diſpensat, nīſi aliud videtur facere, quām inter
preari, & declarare votum iam tunc in illo caſu non ob
ligare; ſi enim ſimplē votum in illud muratur, quod ma
nifestum eſt eſſe melius, bene fit comutatione, vt per do
ctor. in c. ij. de iure iurant. † Itaque omnia vota, quæ volun
tatis ſunt, auctoritate diocesani, ſive Papæ redimi, & com
mutari poſſunt: debet autem ſuperior ipſe conſiderare
qualitatem perſonæ, & cauſam, & qualitatem, & quantita
tem comutationis. Et ex hoc colligitur, an recompensatio
melior Deo magis placita, & accepta ſit, vt in c. j. de vo
to, per doctor. & circa diſpensationem vel comutationē
voti, yide docto. in cap. quod ſuper, de voto. & vide in cap.
licet, eodem titu. & vide etiam docto. in cap. ex multa. & i
bitractatur, quando votum eſt pro ſubſidio terræ ſanctæ,
& quando eſt emiſſum pro deuotione. Et licet votum ſit
de iure diuino, poſteſt in melius comutari, ſi votum eſt
ſimplē, vt dixi, vt per doctor. in ca. magnæ. de voto. † Et¹⁵
ſi votum non poſteſt exequi, permittitur dilatio; & ſi impe
dimentum eſt perpeſuo, inducitur redemptio. docto. in
d.c. quod ſuper. & ibi de inopia. Et inops dicitur ille, qui
vivit ex artificio, vt per Panor. ibi. & qualiter, & cuius au
thoritate valeat redimi, vel comutari votum, vide Ho
liens. in ſumma, in. §. qualiter. Et vide Goffredum in ſua
ſumma. Et vtrum, & per quem in votis valeat diſpensari.
vide

vide Hosti. in summa, in titu. de voto. §. vtrum.

Sed Papa non dispensat contra ius diuinum, & ille, cui quo dispensatur, non est tutus quo ad Deum. ita fundat Tho. sed vide, quia idem dicendum est in absolutione iuramento sine causa. vid. Inno. notanter in ca. cum mercenaria renuntia, & gloss. in cap. quanto, de iure iurant. & vide de norm. & docto. in cap. non est. de voto. & vide Innocent. & docto. in cap. cum ad monasterium, de statu regulin. & vide Archidiac. in cap. Florentinum. lxxxv. distinctio. & vide Ioannem de Imola in cap. cum contingat, de iure iurand. & super pluralitate beneficiorum non potest dispensare sine causa, ita Panorm. in cap. non est. de voto. & vide Abbatem allegantem sanctum Thom. & communio rem opinionem in capit. extirpanda. §. qui vero, de præbend. & vide Ioannem Andre. in cap. de multa de præbend. cum omnia bona ecclesiarum sint Dei, ut in cap. cum ex eo, de electio. in vj. & substantia Dei ordinata ad certos usus non debet conuerti ad utilitatem pri-

27 uoram sine causa, ut in cap. ratio, de præbend. ¶ Item in posituum est fundandum super ratione naturali, vñ cap. duo sunt. xcvj. distinctio. vbi Gelasius Papa Imperatori Anastasio sic inquit; Duo sunt quippe Imperator Auguste, quibus principaliter hic mundus regitur, authoritas sacra Pontificum, & Regalis potestas. Itaque Imperator habet priuilegia suæ potestatis, quæ administrando legibus publicis diuinatus consecutus est, ut in cap. simperator. xcvj. distinct. & gloss. aurea in dicto. cap. duo sunt. Redeundo ad dispensationem dico, cum Papa debeat esse bonus pater familias, non debet relaxare ius sine ratione libi causa, nec debet apud eum esse personarum acceptio. prædicta inducit Dominus Antoni. contra religiosos impetrantes dispensationem a domino Papa, ut polsint transire ad laxiorem regulam: nam si non subest iustissima causa, non est ille tutus, quo ad Deum. Et tu de ipsis fratibus vide beatum Bernardum in epist. j. & epistola septima. & vide Augustinum in c. quantum libet. xxxvij. distinct. Sed aduerte, quia summus pœnitentiarius dispensat cum iher apostatis in Romana curia; sed de ipsis, ut dixi, vide beatum

Bernardum

Bernardum in epistola prima, & c. septimo. Idē dico, si religiosus præficitur ecclesia seculari curatæ causa legitima non subhstante, nam propter hoc bonū publicū emanauit illud ius dispensatiūm, quod religiosus pōsit præfici ecclesia seculari, vt in c. quod Dei, de statu regularium. pro his allego gloss. singular. in c. monachi vagantes. xvij. q. j.

Dixi, quōd in voto Papa pōteſt dispensare, quia cum maxima causa multa ſibi licent.

† Nunc materiam concludendo, dico, quōd votum, ſeu vōuere eſt expediens, ita vt rationabiliter fiat, ſecundum ſanctum Thom. quia per votum noſtrā voluntatem immobiliter applicamus ad bonum: & melius eſt, vt dixi ſupra, aliquid facere ex voto, quām ſine voto, quia eſt actus latitiae, quāe eſt nobilissima virtus: quod autem fit nobiliori virtute, eſt melius. Item quia vōuens plus ſe Deo ſubijicit, quām non vōuens. Item quia per votum voluntas immobiliter firmatur ad bonum: facere autem aliquid ex voluntate firmata pertinet ad perfectionem virtutis. ita beatus Thom.

Et qui non pōteſt implere per alium, quia in omnivo- to intelligitur illa conditio generalis, ſi potero; vt in cap. que admodum. de iure iurā. & in capitu. beatus. xxij. queſt. ij. niſi tempore emiſſi certuſeram, quōd impedimentum eſſet perpetuum. de hoc vide Panormitanum in dicio capitu. licet.

Et vtrum, qui a genti certam peregrinationem infra anum, & ante illud tempus infirmantur ad mortem, adhuc maneat obligatio voti, vide Panor. in c. j. de voto. Et vtrū votum ex merito obliget, vide Panorm. in cap. ſicut. il. ij. de regularibus. † Et vtrum obliget votum, dic, quod ſi vō- uens habet deli beratam intentionem obligandi ſe Deo, obligatus eſt, vt in cap. ſunt qui opes. xxvij. q. iij. ſecus, ſi roueat ſubito, & in deliberate. vide ibi doct. & vi. in l. quicquid calore iracundia. de regu. iur. ff. vbi litera dicit; Quicquid calore iracundia vel fit, vel dicitur, non priuatum eſt, quām ſi perſeuerantia aperuit indicium uniti fuſſe. Et lex iſta habet locum in voto, vt voluit glos- a capitulo. dudum, de conuerſione coniugatorum. intelli- ge, quan-

854 SPEC. SVM. ROM. PONI.

ge, quando est talis iracundia, quæ alienationem mem-
inducit, ut ibi Panorm. quia Deus vult voluntarium mo-
tem. ca. non est. xv. q. j. cap. sicut, de regular. quia inter al-
iu voto deliberatio requiritur, ut dixi. & Ioannes Auct.
in c. literaturam, de voto. Sed si sedato calore non feci,
votum non obligat quo ad Deum; & vide Panorm. la-
teraturam. & in c. ex literis. de iure iuran. & in c. dudum
conuersione coniugatorum.

20 † Transgredio voluntaria voti est peccatum mortali-
secundum omnes, ut in cap. licet. de voto. S. Thom. lxxxviii. & ibi videbis de promissione facta Deo, si super-
additur iuramentum, in voto negatiuo, ut non bibendi
vinum, toties est mortale, quoties agitur contrain voto si-
firmatiuo, puta ieiunandi, non est mortale, nisi primaria
qua agitur contra votum, nisi ratione contemptus. &
voto negatiuo non bibendi vinum, si est perpetuum, mor-
tale est, quoties.

21 † Et vtrum hæres teneatur implere vota defuncti, v.
in c. licet. de voto, vbi videbis doct. intellige, si hæres ad
hæreditatem; sed si hæres ad hoc non se obligasset, non te-
netur ad implere votum personale, votum reale sic. ibi
debet in d. c. licet.

VTRVM LICITVM SIT CLERICIS

etiam Laicis fidelibus, literis secularibus eru-
diti, & vtrum libri hereticorum
a fidelibus sint legendi.

Cap. LXV.

S V M M A R I V M.

1. *Divus Hieronymus ab Angelo reprehensus fuit, eo quod Cœ-
niana opera legeret, & num. 5.*
2. *Secularium scientiarum studium, quos fructus paruit, &
num. 3. 4.*
6. *Omnis ratio supernæ scientiæ vel terræ creature, in toto, &
est, qui est caput eorum & auctor.*

7. Opus